

Samen kijken naar kunst in de klas

Check-In

Wie ben ik?

Wie zijn jullie?

VERBINDEN MET HET THEMA

VERBINDEN MET ELKAAR

VERBINDEN BUITEN EN BINNEN

Hoe kan je jonge mensen *uitnodigen*
om samen te kijken naar kunst ?
en te *delen wat er voor hen gebeurt in dat kijken?*

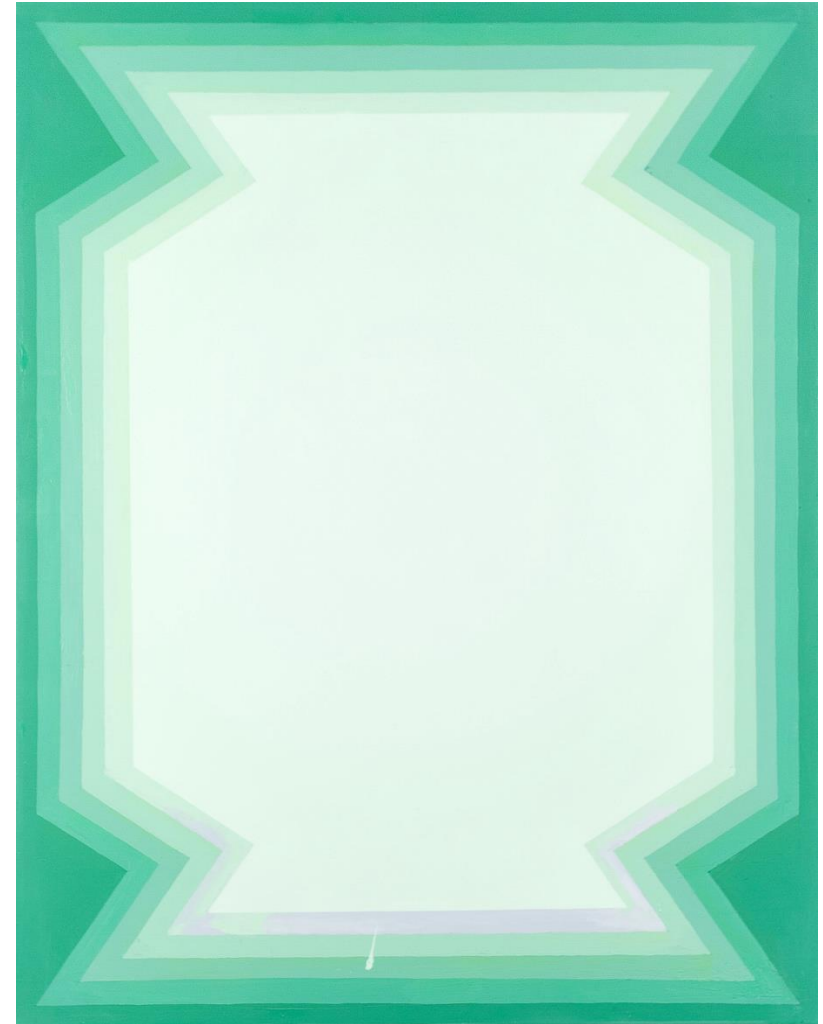
Hoe creëer je in de klas
ruimte voor de esthetische ervaring?
Kijken met open aandacht en met al je zintuigen

[schijf](#)

Hoe stem je je verhaal af op het perspectief van je studenten?

*the role of the teacher is to
introduce you to your inner teacher*

Je laten raken,
en dat zo vertellen
dat de ander zich kan laten raken.
(of niet)

Kanteling
van
hoofd
Naar
hart

Oefening: kijken met zachte ogen

the naked presenter

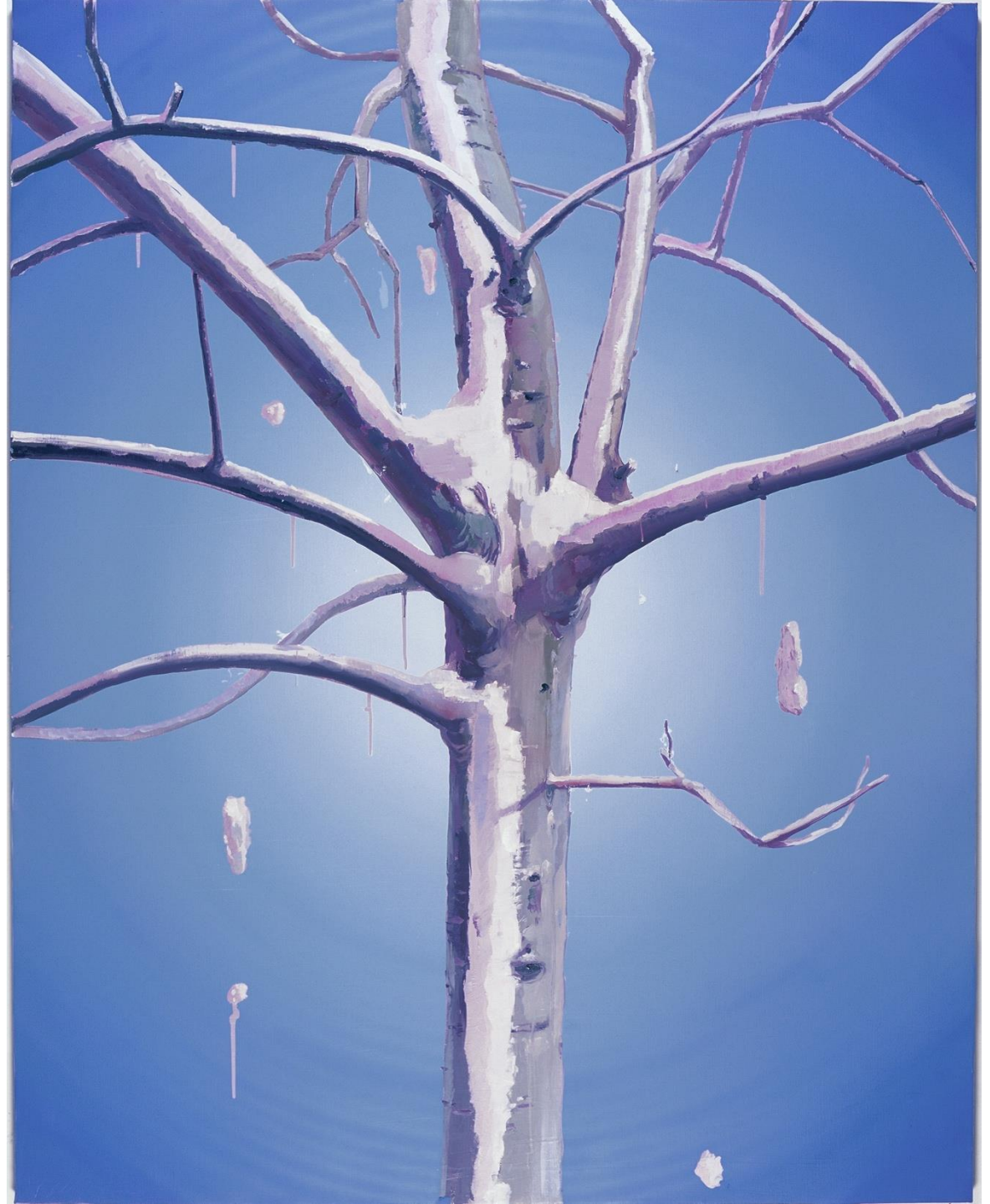
lets over hoe je kwetsbaar in de klas kan staan met lege handen

To express yourself as you are

Connect with presence, embodied awareness

Think conversation, not performance

Garr Reynolds, The Naked Presenter, 2011

COLLAGE

DE ONWETENDE MEESTER

*‘Alle mensen hebben een gelijke intelligentie.
Men kan alleen leren, zonder meester die uitlegt’*

Iets over de pedagogische relatie

Van expert naar onwetende leraar

Wie geeft les aan wie?

Jacques Rancière, *De onwetende meester*. Vijf lessen over intellectuele emancipatie, vertaald en ingeleid door Jan Masschelein, Acco, Leuven, 2007

Vaak voel ik me meer een 'zotskap' dan
een expert voor de klas ..

het avontuur aangaan,
controle loslaten

de voorwaarden creëren,
‘lets laten gebeuren’

Lesgeven is vaak een oncomfortabele praktijk. Kenmerkend is het moment van blootstelling en ervaring, niet weten wat er gaat gebeuren, het moment waarop gezocht moet worden naar de juiste woorden en handelingen.

Film (fragment): Jan Masschelein

<https://nivoz.nl/nl/jan-masschelein-en-het-kritisch-pedagogisch-denken-als-een-tocht-die-ons-de-wereld-invoert>

DE GEEMANCIPEERDE TOESCHOUWER

Iets over de esthetische ervaring

Wat gebeurt er in het kijken naar kunst?

De ontmoeting tussen een kunstwerk en de toeschouwer

Focus meer op *HOE* het werk verschijnt dan op *WAT* het betekent.

Iets over het misverstand vorm/ inhoud in een kunstwerk en de arme ervaring

Vorm kan niet gescheiden worden van inhoud in een kunstwerk.

Kunstwerk is geen rebus waar je de ware betekenis moet vinden, geen verpakte boodschap.

Het gaat er niet om dé intentie van de maker te ervaren

Vertrouw op ieders zintuiglijke esthetische ERVARING

Creëer ruimte om het werk écht te zien en het te laten bestaan als een concrete, materiële entiteit, in zijn expressieve kracht

KIJK MET HUID EN HAAR

Kanteling
Van
hoofd
Naar
Alle
Zintuigen

*When you experience
something viscerally,
it is a more profound
knowledge than when
you know it only cerebrally.*
Sherrie Levine

Oefening: esthetisch ervaren doe je met al je zintuigen

5 4 3 2 1

Je kijkt niet met je ogen alleen: ook met je oren, je neus, je lichaam, je tong, je huid

- 5 dingen die je visueel opmerkt
- 4 dingen die je hoort
- 3 dingen die je tactiel voelt
- 2 dingen die je proeft
- 1 ding dat je ruikt

- Hoe ziet het eruit?
- Hoe klinkt het?
- Hoe voelt het tactiel?
- Hoe smaakt het?
- Hoe ruikt het?

CRASH

Berichten uit een klas

Met woorden probeert hij het oorverdovende lawaai van de zwijgende aanwezigheid van een beeld te temperen. Als sprekend bezweert hij het, verwelkomt hij het, geeft het een plaats, zodat het zich kan hechten, sporen nalaten. .. In het midden echter heerst de stilte.

Alleen ervaring laat je toe onloochenbaar te weten dat iets bestaat.

Uiteindelijk is zijn grootste bekommernis bij het lesgeven '*iets te doen bestaan*': een foto, een filmsequens, een schriftuur, een gedachte, een manier om dingen te ondervragen, de kracht waarmee een idee geponeerd wordt in een tekst, een beeld, een beeldopvolging. Daarvoor zou hij graag het woord 'beschouwen' willen gebruiken, waarin het zintuiglijke 'zien' én het mentale 'schouwen' aanwezig zijn: verifiëren, kijken en overwegen *of* en *hoe* iets is.

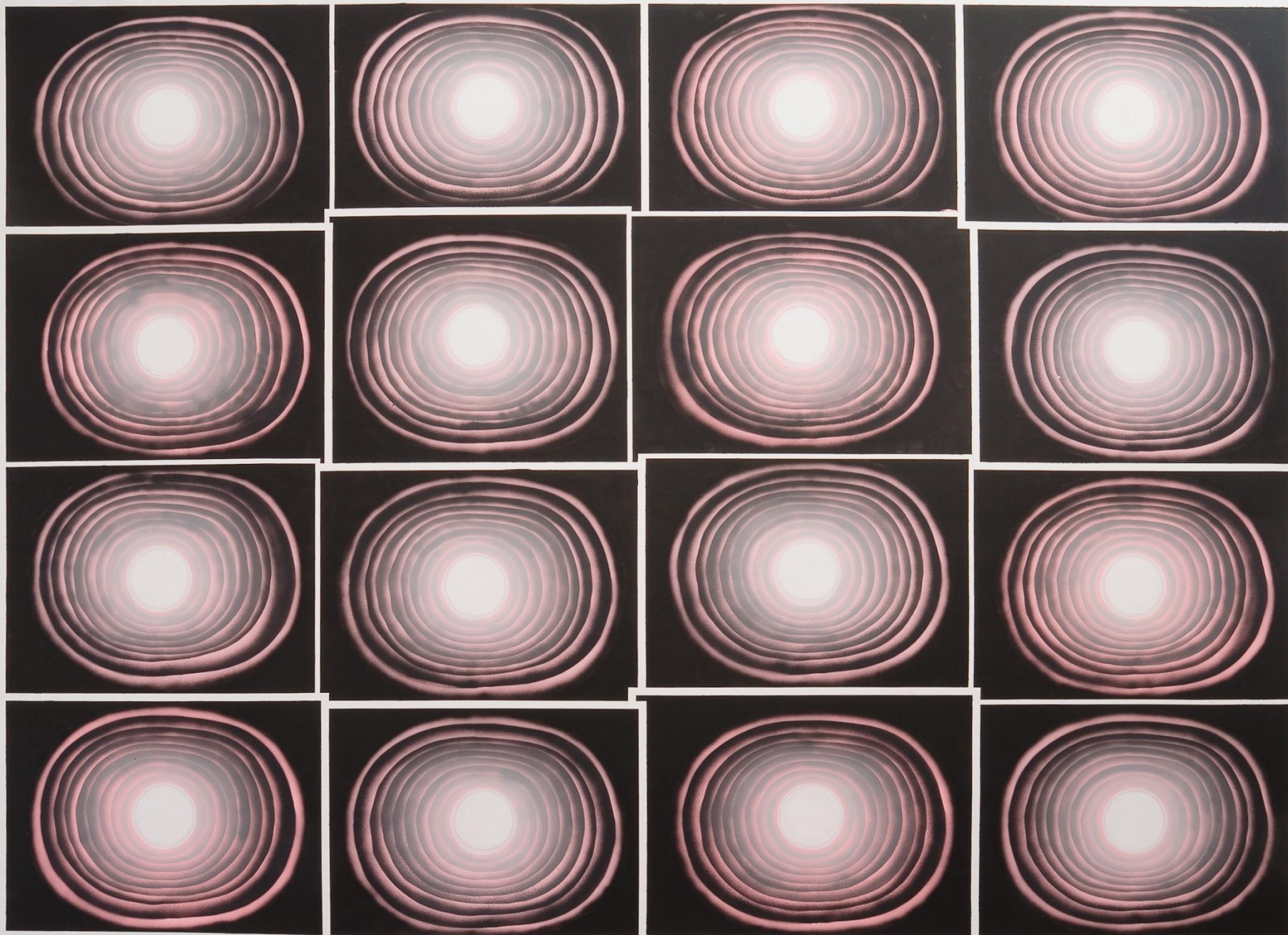
De geëmancipeerde toeschouwer is een actieve toeschouwer

Het kunstwerk is een actieve speler in de interactie met de toeschouwer

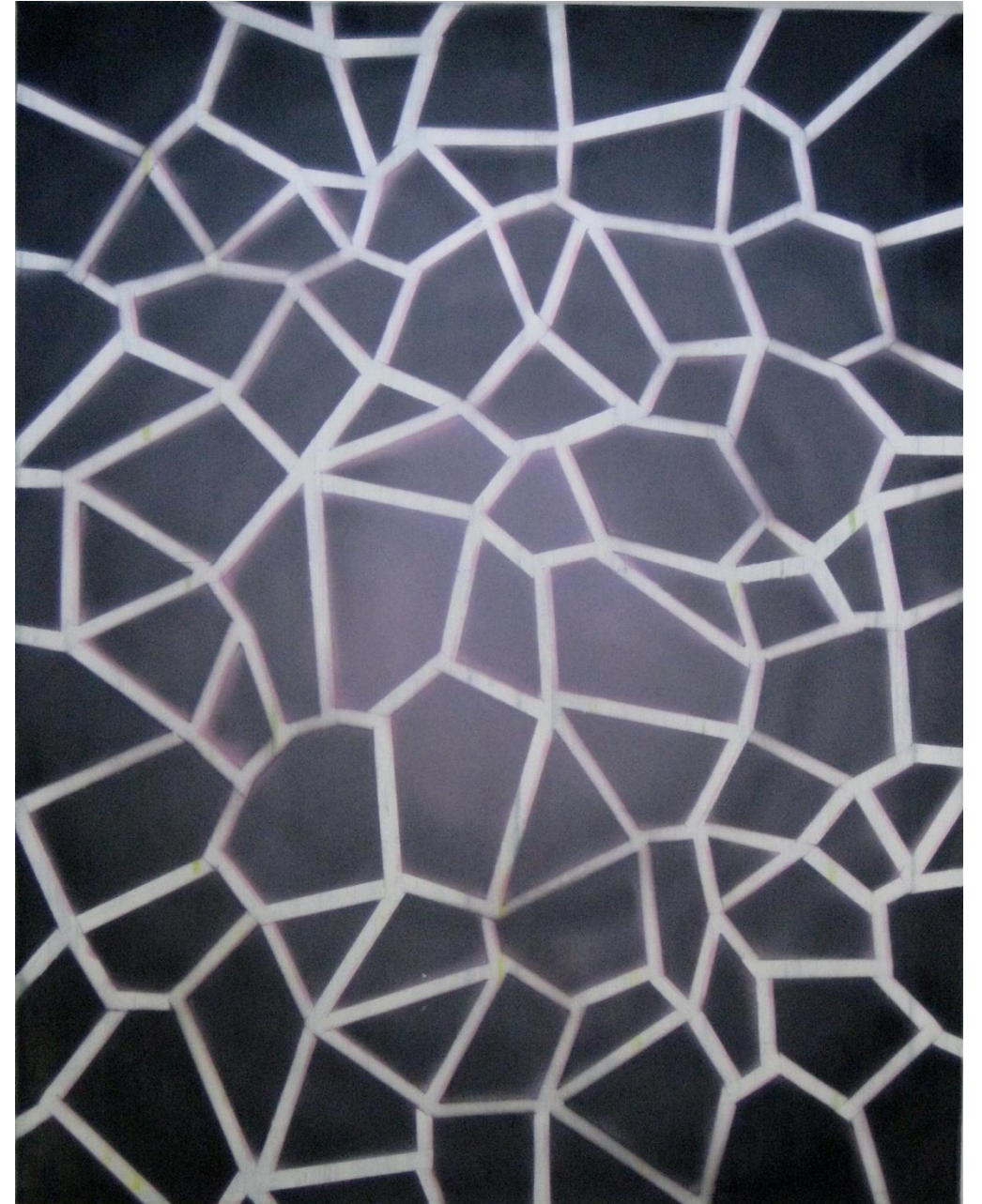
Kijken naar kunst is observeren, maar ook herinneren en associëren, interpreteren, participeren, reflecteren. Het is ook het kunstwerk verbinden met allerlei andere zaken die hij/zij heeft gezien (gelezen, gedroomd, verzonnen).

De toeschouwer vertolkt het werk, *completeert het* op een persoonlijke manier, maakt het zich eigen.

Kijken naar kunst is een poëtische vertaalslag

*Eindeloos schakelen en verbinden, knopen en verknopen
Om het even wie kan om het even waar beginnen:
een fragment omcirkelen en verbinden met een ander fragment
de cirkel in een spiraal te veranderen*

Oefening: **Uitnodigen om te kijken en te spreken**

Hoe is het voor jullie?

- 1 Wat zie je?
- 2 Wat doet het met je?
- 3 Wat wil je erover zeggen?

Luister- en deelronde

[zaalzicht planten](#)

Tips

- 1 Blijf dicht bij de esthetische ervaring
- 2 Spreek van hart tot hart, en kijk met huid en haar
- 3 Leg niet uit
- 4 Slow looking: maak tijd en ruimte om samen te kijken
- 5 Zachte ogen
- 6 Focus op het *hoe* van het kunstwerk méér dan op het *wat*
- 7 Zo is het voor mij. Hoe is het voor jou?
- 8 Laat iets gebeuren
- 9 Nodig uit tot zélf ervaren, zoeken en spreken
- 10 Vertrouw de studenten

Check out

- Hoe zit je er nu bij?
- Wat heb je ervaren?
- Wat ga je hiervan meenemen

